

קובץ

הערות התמימים ואנ"ש

◆ פרדיקט ליקוטי שיחות ◆

גליון ו' (כא)
פרשת ויקהל - פקודי

◆ ◆ ◆

יוצא לאור ע"י מערכת
פרדיקט לקוטי שיחות
הערות וביאורים

להערות ותגובות ע"מ לפרסם בקובצים הבאים
וכן למינוי והקדשות ניהן לשלוח למערכת
PLSHaoros@gmail.com

קובץ הבא יצא לאור בעזה"י לקראת שבת פרשת ויקרא.
הערות יתקבלו לא יאוחר מיום חמישי 12:00pm

פתח דבר

לקראת שבת פרשת ויקהל פקודי, שבת מבה"ח ניסן הננו שמחים להוציא לאור קובץ הכ"א ד"פרויקט לקוטי שיחות - הערות וביאורים" אשר בו הערות, ביאורים ועיונים בלקו"ש חלק טז.

הפרויקט, שהתחיל לכבוד שבעים שנה לנשיאות רבינו, ביו"ד שבט העבר, זכה להתעוררות גדולה בקרב התמימים, שלוחים ואנ"ש, ועד עתה מנויים בפרויקט קרוב לעשרת אלפים יהודים, שקבלו על עצמם ללמוד בכל שבוע שיחה או כמה שיחות בלקו"ש ע"מ לגומרה אי"ה.

מטרת קובץ זו הוא למלאות בעזה"י את הצורך לרכז את כל הדיונים לפונדק אחד, אשר בו יוכלו לשאול ולהשיב, להקשות ולתרץ בהבנת השיחות.

בעמדנו שבוע וחצי לפני יום הבהיר י"א ניסן - יום הולדת כ"ק אדמו"ר, השנה שבו מתחילים מאה ועשרים שנה להלדתו שהוא כידוע התחלת תקופה חדשה המודגשת באמירת פירקי שיר המעלות, בתקופה כזה עומד לראש כל מקושריו והולכים בדרכיו לגרום נח"ר.

תקותינו שההו"ל דקובץ זה שכידועה לכל גודל החביבות שרחש כ"ק אדמו"ר להוצאת קובצי הערות, ובפרט לאלו העוסקים בתורתו, וכל אלו שאצלם תוגבר ה'קאך' והחיות בלימוד ע"י הדפסת קובץ זה, יהי' לנו כמנחת שי לכ"ק רבינו לנחת רוחו הק'.

בקשתינו שטוחה לכל מאן דאית לי' הערות וביאורים בשיחות אלו, שיואלו נא בטובם לשולחם אל המערכת על מנת שנוכל להדפיסם בקובצים הבאים שיצאו לאור בעזה"י.

ואנו תפילה שנוכה לגרום נח"ר לרבינו, ושבזכות הדפסת קובצים אלו, אשר בקשר לזה אמר כ"ק אדמו"ר שהוא הכנה ל"תורה חדשה מאתי תצא", נוכה בקרוב ממש לגאולה האמיתית והשלימה, אמן סלה.

המערכת

עש"ק פרשת ויקהל - פקודי, מבה"ח ניסן, ה'תשפ"א - הי' תהא שנת פלאות אראנו
שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר

מפתח

- ויקהל א - סעיף ח
5..... ענין הכללי בחנוכת המזבח
הת' מאיר שלמה ששונקין
- פקודי א - סעיף ה
6..... יפה שיחתן של עבדי אבות
קבוצת לומדי השיחות
- תשא א - סעיף יב
7..... בענין דרגת משה שבכא"א
הת' שלום דוכער בלומינג
- תשא ב - סעיף ט
15..... בלשיטתם דרבי מאיר ורבי יהודה (גליון)
הרב שניאור זלמן בריכטא
- תרומה א - כללות השיחה
17..... "ויקחו לי תרומה" - תורה מ'
הרב בנימין אפרים ביטון

ויקהל א - סעיף ח

ענין הכללי בחנוכת המזבח

הת' מאיר שלמה שי' ששונקין

תלמיד ביה"מ אהלי תורה

סעיף ח: און דעריבער, ווען עס איז געקומען צו חנוכת המזבח - וואָס אויך דאָס איז אַן ענין כללי און עס איז נוגע עס זאָל זיין בהקדם חנוכת המזבח פאַר אַלע אידן - האָבן זיי מנדב געווען בתחלה.

א. והנה בשיחה כאן אינו מסביר למה חנוכת המזבח הוא ג"כ ענין כללי (משא"כ בנוגע לעצם בנין המשכן שהובא לעיל טעמים ע"ז", "ושכנתי בתוכם", דער באַווייז אַז, "נתכפר לנו עון העגל").

ויש לומר ע"פ שיטת הרמב"ם הידוע שעניינו של בית המקדש הוא להקריב בו קרבנות, ובלשונו ריש הל' ביה"ב "מצות עשה לעשות בית לה', מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות". נמצא כשם שעצם בנין המשכן הוא ענין כללי, שלימות בניינו הי' רק לאחר שחינוכו המזבח והי' אפשר להקריב בו קרבנות.

וראה עד"ז לקו"ש ח"ח ע' 86 שמסביר שענין הפנימי של המשכן והקרבנות שווים, ושם: דער עילוי וואס איז נתחדש געווארן אין די קרבנות וואס מען ברענגט אויפן מזבח שבמשכן, לגבי די קרבנות וואס מען האט מקריב געווען פאר מתן תורה, איז:

דער אויפטו פון משכן בכלל, איז כמפורש בקרא - "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" אז אידן מאכן אויף אן ארט וואו ס'איז דא השראת השכינה בגלוי ביז אז דער משכן גופא איז "מקדש" - א הייליקע זאך:

און אזוי איז אויך דער אויפטו פון מזבח שבמשכן, אז יעדער איד האט די יכולת צו נעמען חולין'דיקע בהמה וכו', א וואכעדיקע זאך, און מאכן דערפון קרבן לה' אין אן אופן, אז מוזעט בעיני בשר ווי זי ווערט הייליקע זאך דורכדעם וואס מ'איז מקריב די בהמה אויפן מזבח און דער "אש . . מן השמים" איז אוכל דעם קרבן. ע"כ.

ב. אלא שי"ל עוד שעצם חנוכת המזבח הוא ענין כללי (ולא רק כשלימות בבנין המשכן), ושמפנ"ז נעשה דוקא ע"י הנשיאים.

והוא ע"ד שאומרים בכ"מ שדברי תורה עשירים בכ"מ וכו', מצינו בלקו"ש חל"ב ע' 22 ואילך ש"חנוכת המזבח היא היסוד וההתחלה של עבודת כל ישראל במשך כל הדורות. וכידוע דחנוכת

המזבח ענינה כמו ענין החינוך, שכשם שהחינוך מעמיד את היסוד של כל עבודת המחונוך במשך כל ימי חייו, כן ע"י חנוכת המזבח הועמד היסוד לעבודת המשכן, שהיא תכלית כל עבודת האדם (ובמשך כל הדורות) "ועשות לי מקדש ושכנתי בתוכם".

ומטעם זה (א) כל השבטים השתתפו בחנוכת המזבח - כי בהם נכללים כל הסוגים (פרטיים) שבעבודת ה' (כנ"ל), (ב) הקרבנות לחנוכת המזבח הובאו ע"י הנשיאים דוקא - כי "הנשיא הוא הכל" (כל השבט שלו) ועי"ז - כל השבטים (בני"י) כולם). ע"כ.

ויש להאריך בכ"ז ותן לחכם ויחכם עוד.

פקודי א - סעיף ה

יפה שיחתן של עבדי אבות

קבוצת לומדי השיחות

א. מבואר בשיחה שמה שכותב רש"י בפרשת חיי שרה "יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בני"י" אין הכוונה לבאר החביבות של עבדי אבות על הבנים, כי אם המציאות שלפעמים שיחה חביבה יותר מתורה.

ואינו מובן, דהרי בשלמא אם בא רש"י לבאר מעלת העבדי אבות על הבנים אזי מובן מה שכותב שגדלה חביבות העבדי אבות עד כדי כך שיפה גם א) שיחתן [ואפילו לא תורתם] ב) של עבדי אבות - יותר אפילו מתורתן של בנים.

אך אם לא לזה הכוונה, מהי הפשט במאמר זה? שהרי לא מבואר כאן מדוע יפה שיחה על תורה, והרי גם תורה גבי שיחה הנה בדרך כלל גדלה מעלת התורה. וזה שיפה השיחה על התורה זה עצמה צריך טעם. וטעם זה לכאורה אינה מבואר ברש"י עצמו.

ועכצ"ל לכאורה שאין הכרח שהטעם לזה צ"ל מבואר. וכמובן מעצמו בשיחה שיש ענין של התעוררות הבאה דוקא מהשיחות שאינה בתורה-ציווים.

ב. עוד יש להעיר בזה שמבאר מעלת שיחה על תורה, שלכאורה כוונתו להמעלה שבשיחה שבתורה עצמה לגבי הציווים והלכות שבתורה, וכמודגש בפנים השיחה כמה פעמים.

אמנם בהערה 35* מביא דגומאות לענין השיחה (ותועלתה) שמצינו בכלל ("סיפור שמועות" כו'), ולא בתורה עצמה.

ולכאורה יש לומר שמביא זה רק בדרך הערה, ושמזה מובן שעד"ז הוא בנוגע להשיחה שבתורה עצמה.

תשא א - סעיף יב

בענין דרגת משה שבכאו"א

הת' שלום דובער שי' בלומינג

תלמיד ביה"מ אהלי תורה

סעיף יב: דארף ער וויסן, אז דאס וואס ער וועט זיך אריין טראכטן אין דעם, מיט א התבוננות אליבא דנפשי, און בחי' משה שבו - חכמה שבנפש, - גיט זיך א טרייסל" דערפון וואס ער האט ניט קיין חיות און הרגש אין עבודת השם, און אין מקיים זיין דעם אויבערשטנס רצון - דאס גופא איז מעורר דעם ענין פון „הראהו מטבע של אש כו“, אז הקב"ה עוזרו, דער אויבערשטער איז ממשיך און באווייזט בחי', „משה" שבנפשו דעם אש שבנפשו, עצם הנשמה, און דאס ווערט נמשך אין „משקלה“, אין אלע כחות הנפש ביז אין מעשה בפועל, און אין אן אופן גלוי.

א. ויש להעיר שבמשך קטע אחת הנ"ל מופיע שני פעמים דרגת וענין "משה" שבכ"א, ובשניהם מוכח שמדבר על דרגא שונה לגמרי, היינו שבתחילה אומר "און בחי' משה שבו - חכמה שבנפש - ,גיט זיך א טרייסל", ובהמשך שם מבואר שלאח"ז "דער אויבערשטער איז ממשיך און באווייזט בחי', „משה" שבנפשו דעם אש שבנפשו" שהוא עצם הנפש.

הרי יוצא שישנו שני דרגות בבחי' משה שבכל אחד מישראל, הא' שעליו מדובר בתניא פמ"ב (ובכ"מ - ראה בארוכה קונטרס בענין דרגת משה, לקו"ש ח"ו ע' 244) ועד"ז בתחילת הקטע כאן (ולפנ"כ) - שהיא דרגת חכמה שבנפש. ואח"כ ישנו עוד ענין בבחי' משה היותר פנימית ועצמית המתגלה לאחר שבחי' הראשונה הנ"ל (חכמה שבנפש) נבהל ונרתע לאחוריו.

ובע"ה אשתדל לבאר קצת מהי דרגת משה השני הנ"ל שלכאורה אינו ביאור הרגיל בכל מקום, ויש להביא סמוכין ממקומות אחרים בדברי רבותינו נשיאנו שנמצא מבואר כעין זה.

[והנה בעצם הסתירה אינו קשה - שהרי ידוע שבס' התניא אינו מובא ע"ד מדרגות שלמעלה מספי' חכמה, ואפי' כשמדבר ע"ד מס"נ וכו', והנה בפל"ה מוסיף הגהה ושם אומר "כאשר שמעתי ממורי ע"ה פירוש וטעם למה שנאמר בעץ חיים שאור אין סוף ברוך הוא אינו מתייחד אפילו בעולם האצילות אלא על ידי התלבשותו תחלה בספירת חכמה והיינו משום שאין סוף ברוך הוא הוא אחד האמת שהוא לבדו הוא ואין זולתו וזו היא מדרגת החכמה וכו" ע"כ.

היינו שספי' החכמה אם היותה ראשית ההשתלשלות היא כלי להעניינים שלמעלה ממנה, וא"כ מובן שכאשר נוקטים בלשון חכמה לפעמים מרומז גם למעלה מחכמה].

ב. והוא בהקדים היוצא להדיא מהשיחה שמדבר על דרגא בנשמת האדם שלמעלה משום התלבשות בגוף אפי' למעלה מיחידה שבנפש, כמבואר כאן שלגבי מצוות מחצית השקל אינו עוזר אפי' מאמר האדם "רוצה אני", וכמבואר בארוכה בכ"מ היינו גילוי עצם הנשמה - גילוי היחידה, ואכ"ז כאן ע"י העברת בני" על חטא העגל נטמאו גם בחי' זה שבנפשם, כלומר שלא הי' שום חלק מנשמתם שהתלבשו בגופם שלא נטמא.

(ומפנ"ז העצה היחידה לבני" אז הי' ענין המיתה, כמו שהובא לעיל בביאור הטעם ע"ז שלא הי' מספיק כפרה סתם ע"י קרבן או טבילה במים "די נתינה פון מחצית השקל איז ענינה, ע"ד ווי עס איז געווען צום ערשטן מאל, צו מכפר זיין אויפן חטא העגל וואס רירט אן אין עצם מציאות - ס'איז א חיוב מיתה";

ומבואר בכ"מ בענין עונש מיתה שהיא ג"כ תשובה וכפרה לנשמה, כמו שנקרא כן גם בנגלה דתורה בתניא ס"פ יומא שלושה חלוקי כפרה הן, וא' מהם הוא מיתה (כמובן גם בפשטות מהיותה חלק מעונשי התורה שדרכי' דרכי נועם וכל נתיבותי' שלום - ראה בארוכה לקו"ש חכ"ג ע' 98 ואילך), אשר י"ל הסברה בזה בפשטות, היות וע"י המיתה הנשמה נכללת בשורש שלה כפי שהוא למעלה מהתלבשות בגוף - חצובה תחת כסא הכבוד, שם אין החטא נוגע (וראה לקמן בענין בן מאה כאילו מת ועבר ובטל מן העולם).

והחידוש הנפלא של מצוות מחצית השקל הוא שהקב"ה מגלה גם דרגא זו, היינו שורש הנשמה כפי שהוא חצובה מתחת כסא כבודו, שהוא כנ"ל דרגת הנשמה כפי שהוא במקורו לפני ולמעלה משום התלבשות בגוף (- שמפנ"ז נשאת למעלה אפי' מחטא עה"ד), ודרגא זה גופו "התלבש" הקב"ה במעשה הגוף - "משקלה".

והנה עפהנ"ל עכצ"ל שדרגא האמורה היא אפי' למעלה מדרגת יחידה שבנפש, כמבואר בכמה מקומות בתורת רבינו (ולדוגמא ראה סה"ש תשנ"ב ע' 128), שעצם מציאות השם מורה שהיא כבר באיזה אופן של המשכה בגוף, וכידוע בענין השמות שעל ידם מתקשר הנשמה עם הגוף, אלא הוא הוא ענין האמיתי דעצם הנשמה, שהיא עצמות ה' בלי שום תואר ושם, ואינו שייך כלל להמשכה באדם.

ועל דרגא זה אומרים שהוא דרגת משה (השני הנ"ל) שבכא"א, דרגת משה רבינו.

ג. ויש להביא כמה מקורות להנ"ל.

א) בנוגע ליעקב אבינו אומרים ש"לא מת" ומוכרח להיות מציאותו בכל זמן ובכל דור, ואפי' בגשמיות (ראה לקו"ש חכ"ו ע' 6 בארוכה). והטעם ע"ז מבואר, שפירושו האמיתי בחיים הוא היא חיים נצחיים, השייך אך ורק באדם שהוא דבוק בה' חיים - "ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים גו'".

אלא שצלה"ב מה שענין זה אומרים גבי יעקב אבינו דוקא, וגבי ומשרע"ה ואתפשטותי' בכל דור, נשיאי ישראל מפני היותם נ'יצוץ ש'ל יעקב אבינו". (משא"כ אברהם ויצחק ושאר הצדיקים שהם רק ברוחניות) ולכאורה ישנם כמה צדיקים שדבקו בה' חיים?

אלא ש"ל הביאור בזה ע"פ המבואר בד"ה אם בחוקותי תרס"ז (סה"מ שם ע' תלד ואילך) שענין הנצחיות מוכרח ושייך רק גבי עצמות ומהות ית' שהוא אמת לאמיתו, כי כל נקודה של המשכה אינו מחויב המציאות וא"כ אינו מוכרח שיהי' לעד, וא"כ מובן החילוק בין אברהם ויצחק שאצלם ג"כ הי' ענין האמת היינו חסד אמיתי או גבורה אמיתי, אלא שלא הי' אמת לאמיתו מפני שלא סבלו היפוכו, משא"כ יעקב מדת התפארת שנושא חו"ג יחד ע"ד עצמות שנושא הפחים. עיי"ש בארוכה.

נמצא מובן שדרגת משה הוא ענין הנ"ל - ענין האמיתי דעצם הנשמה שלמעלה מהתלבשות בגוף. שהוא גם ביאור החילוק בין משרע"ה לכל ישראל, שלכאורה אצל שניהם ישנם נר"נ ח", ואאפ"ל שחילוקו הוא רק עד כמה הם בגילוי, כי מובן שהי' כמו"כ צדיקים שחיו עם עצם נשמתם בגלוי, ופרט אצל אלו שהי' אצלם הי' הענין דמס"נ בפועל, ובפרט שדרש כ"ק רבינו מכל אר"א מישראל לגלות יחידה שבנפשם, ועכ"ז מובן שישנה מעלה במשרע"ה ונשיאי ישראל על שאר העם. אלא שצ"ל כנ"ל שדרגת משה הוא דרגת עצם הנשמה שלמעלה מהמשכה בגוף.

ב) לכאורה הנ"ל גם ההסברה במה שאומרים שהנשיא הוא יחידה הכללית, דהנה יחידה שבנפש כ"א מישראל דומה קצת לענין האמת הנ"ל, היינו שהוא יחיד ומיוחד בה', ורק שהוא מוגבל לגוף זה דוקא (ויל"ע) משא"כ יחידה הכללית י"ל שהוא ע"ד מה שאומרים בנוגע לאדה"ר שהי' נשמה כללית שהוא המקור של כללות נשמות ישראל, ועד"ז יחידה הכללית הוא המקור של שאר נשמות היינו הוא יחידה שאינו מוגבלת לגוף פרטי, נשמות ישראל כפי שהם חצובות תחת כסה הכבוד".

נמצא מובן שדרגת משה הוא למעלה מעלה מענין היחידה אלא כנ"ל " שהיא עצמות ה' בלי שום תואר ושם, ואינו שייך כלל להמשכה באדם".

ג) ענין הנ"ל מצינו מפורש בשיחת אחש"פ תש"י (לקו"ש ח"ב ע' 51) ושם (בתרגום ללה"ק מתנ"מ ח"א ע' 25): אין מקום לקושיא אודות ממוצע, מאחר שזהו עצומה בעצמו כפי שהעמיד

עצמו ("ווי ער האלט זיך אריינגעשטעלט") בגוף". (ומותר לפרש המובן שעצומ"ה היא למעלה מענין היחידה).

ושם בשיחה מוסיף להביא ראיות מכמה מרז"ל, ושם:

(ד) ע"ד מאמר הזהר מאן פני האדון הוי' דא רשב"י,

(ה) כפי שמצינו שבעת השליחות נקרא אפילו מלאך בשם הויה,

(ו) כפי שאמר משה רבינו: "ונתתי עשב". ע"כ מהשיחה.

(ז) ויש להוסיף עוד ממרז"ל מדברים רבה (יא ד) המובא בכ"מ בדא"ח עה"פ (דברים לג, א) "וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלהים את בני ישראל לפני מותו", ד"א מהו איש האלהים א"ר אבין מחציו ולמטה איש מחציו ולמעלה האלהים.

ומובן בפשטות שעצם קריאתו "פני האדון הוי'" "איש האלוקים" או יכולת משה לומר "ונתתי עשו" מוכיח שאינו מדבר אפי' על דרגת יחידה, שכנ"ל הוה כבר נשמה כמו שנמשכה בגוף, אלא על הוי' בעצמו בלי שום המשכה.

(ח) ידוע ממרז"ל "שכינה מדברת מתוך גרונו של משה", והנה מובן שכשם שגרונו של אדם בטל בתכלית לדיבורו, ואין לגרון שום ענין אחר חוץ מלהיות כלי ו"צינור" להבל הלב, ואין אפי' אפשרות לו להתנגד. כי גדרו של הגרון הגשמי הוא היותו צינור בו עוברים דיבורי האדם, וכך הי' גרונו של משה רבינו ביחס לשכינה, שהי' בטל בתכלית להקב"ה עד שהיתה עוברת דרכו.

ומובן ג"כ שאינו מדבר אפי' בדרגת יחידה, כי אז חוץ מהשכינה וגרונו של משה הי' צ"ל גם נשמת משה וכו'.

(ט) בתניא פל"ד מביא אדה"ז מרז"ל הנ"ל ומוסיף, "ומעין זה זכו ישראל במעמד הר סיני רק שלא יכלו לסבול כמאמר רז"ל שעל כל דיבור פרחת נשמתן כו' שהוא ענין ביטול במציאות הנ"ל" והנה מובן שהענין ד"פרחת נשמתן" מורה שהי' גילוי עצם נשמתם שלמעלה מהמשכה בגופם, ומפנ"ז גרם לפריחה של כל חלקי נשמתן אלו המלוכשים בגוף.

והנה בלקו"ש חכ"ח ע' 14 הע' 56 מבואר שמפשטות לשון התניא יוצא (ומפורש בלקו"ת במדבר יד א) שמושה אכן הי' יכול לסבול גילוי הנ"ל, ומזה רואים שישנו גילוי שלמעלה מיחידה, שמפנ"כ "פרחו נשמתן" של ישראל, ועכ"ז משה הי' יכול לסובלה, הרי מובן שדרגתו הוא למעלה מכל דרגא המתלבש בגופן של ישראל, היינו עצם הנשמה האמיתית.

(ומה שממשיך שם: "אבל עכצ"ל דהגילוי דמ"ת, "פנים בפנים", הוא למעלה מהגילוי ד"שכינה [ובשוה"ג מוסיף: כפשוט גודל החילוק דשכינה ופכ"פ] מדברת כו", ובשביל גילוי זה י"ל שגם אצל משה פרחת נשמתו, (מכיון שעצ"ג לומר שאצל משה רבינו הי' חסר העילוי דטל תחי')

כנ"ל). ועצ"ע. ואכ"מ. היינו שישינו גילוי פב"פ שאפי' משה אינו יכול לסבול, אבל אינו סותר להנ"ל שיש דרגא באלוקות שלמעלה מהתלבשות בנשמות דבנ"י ורק משה הי' יכול לסובלו)

(י אבות ה, כב: בן מאה כאילו מת ועבר ובטל מן העולם, ומבואר (ראה ביאורים לפרקי אבות ח"א ע' 313) למעליותא, כשאדם מצליח לברר את כל עשר כחות נפשו בפרטיות כפי שכל אחד מהם כלול מעשר הרי הוא "כאילו מת ועבר ובטל מן העולם" היינו שאינו שייך עוד לענייני העולם ועד"ז שאינו מושפע מהם, וכאילו אין לו יצר הרע כלל.

והנה צע"ק הטעם שנקרא בשם מת דוקא, שלכאורה אדרבא הרי הוא בתכלית השלימות דחיים שבירר גופו ונשמתו וחלקו בעולם וכו', אלא י"ל ע"ד הנ"ל שהוא להורות שאין לו שייכות עוד עם נשמתו המלוכבש בגופו ורק עם מה שלמעלה מזה, כמו שהוא חצובה תחת כסא הכבוד. והנה בסה"ש תשנ"ב הע' 96 אומר שכן הי' עבודתו של (מו"ח) כ"ק אדמו"ר בחייו שהי' בתחילת השלימות ד'בן מאה שנה". ומובן שכן הוא אצל שאר נשיאי ישראל.

וכ"ז עדיין צ"ע טובא ואבקש בקוראי העלון להעיר בזה.

ד. והנה עפכה"ל בביאור דרגת משה אפשר להסביר השיחה בלקו"ש חט"ז יתרו ב שלמדו לפני כמה שבועות במסגרת הפרויקט, כתבתי בשעתו תמצית הביאור אלא שנכתבה בחיפזון בלי יסוד כדבעי, וע"פ כל הנ"ל מצאתי נכון לכותבה עוה"פ מסודר ומבואר יותר.

שאלות בהכנת השיחה.

נקודת השיחה היא: שבשעה שמשה שפט את בני העלם לדרגתו הוא, שמפנ"ז לא הי' מקום לחשש של "נבול תבל", וטען יתרו שכאשר הם באין למשפט על עסקיהם אין הם ב"עולמו של משה", וממילא אין ביכולתם בשעת מעשה להתרום כדי לקבל וללמוד את משפט התורה בדרגתו של משה, ומשה סבר שגם אז ביכולתו להעלותם.

והנה מפשטות לימוד השיחה יוצא שכל תוכן וסיבת טענת יתרו בטעות יסודו, ורק שהקב"ה קיבל עצתו בנוגע לפועל מפני ענין צדדי (להזהיר מהזמן דלאחר הסתלקות משה), היינו מני' ולא מטעמי (וראה מה שהעירו בשעתו בקובץ הערות הת' ואנ"ש פרויקט לקו"ש גליון ב).

ולענ"ד דבר זה צריך עיון טובא, א) לא משמע כן כלל מתוכן הפרשה (יחכד) "וישמע משה בקול חותנו ויעש ככל אשר אמר", (ב) למה ייתר הפרשה נקרא על שמו - יתרו דוקא, הרי ע"פ האמור מה קשור עליו, ג) הא גופא למה חיכה ה' עד שבאת יתרו, הרי כנ"ל לא חידש שום סברה שלא ידעו לפני"כ, ד) הרי ידוע שטענת יתרו הי' הכנה למ"ת וע"פ הנ"ל איך?

ה) ובעיקר: חידוש עצום כזה הי' צריך רבינו להשמיענו בפירושו, ולא מצינו בשיחה שיתרו טעה (ואדרבא כתוב "דער אובשטער האט מסכים געווען צו עצת יתרו" וגם לאחר שאמר כנ"ל (שלא קבלו) מסיים "יתרו האָט אָבער אויפגעטאָן אַ יתרון אין תורה, אַז אויך דער סדר פון „ואתה תחזה" ווערט אַ סדר הנהגה ע"פ תורה".

וע"פ כל הנ"ל נראה שבהכרח לומר שאכן צדקו דברי יתרו, וא"כ צריך להבין לאידך במה צדק, לאחר שכנ"ל הקב"ה קיבל עצתו רק מפני ענין צדדי?

ה. בנוסף לזה בתוכן השיחה אפשר להקשות כמה ענינים: בשיחה מדמים עצת יתרו להא שבנ"י רצו לקבל הגילויים של מ"ת בפנימיותם וא"כ צריך להבין:

א) בכלל מדוע עשו אותה הטעות פעמיים, היינו לאחר שהקב"ה קיבל טענת בני" בעת מ"ת למה הי' צורך שיתרו יביא אותה הטענה עוה"פ.

ב) מצינו כמה חילוקים בין הנידונים: בנוגע לעשה"ד מצינו שבנ"י בעצמם הרגישו החיסרון, משא"כ בנוגע לטענת נבול תבול הי' צריך שיתרו - גר יבוא ויטעון.

ג) מה שדוקא בנוגע לטענת יתרו מצינו שייתר פרשה אחת בתורה, היינו שאופן זה הי' חידוש על דרך התורה כשלעצמה, וצלה"ב הרי בדומה לזה כבר הי' לפני"כ.

אולי אפשר לבאר כל הנ"ל ע"פ ביאור הנ"ל בענין דרגת משה ועבודתו עם בני"י, ואפשר לחלק את הביאור לד' חלקים - ע"פ ד' חלקי השיחה, א) ביאור דרגת משה שהוא ג"כ דרגת בני" בעת קבלת התורה ב) פירוש לקבל התורה ע"י משה באופן של ממוצע, ג) טענת יתרו, ד) ועפ"ז איך הועיל עצת יתרו.

ביאור דרגת משה ובנ"י בעת קבלת התורה

ו. בהקדם הצריך להבין מהי הירידה בדרגת משה כשרצו בני"י לקבל ממנו - התשתם כוחי כנקבה, הרי מבואר שלפני שטענו העלם משה לקבל ישר מה, ואח"כ כשירד להיות ממוצע בינם ובין ה' למדם באופן של ראי, ובלשון השיחה "אַז ווען אידן הערן תורה מפי משה איז עס אַזוי ווי זיי הערן דאָס „מפי הגבורה" ומסביר בהע' 28 שהי' בדומה ממש ל"בעת מ"ת [ש]היו כל ישראל רואים את (הקולות -) הנשמע".

ועפכהנ"ל בענין דרגת משה בעצמו שהוא נעלה יותר אפי' מדרגת יחידה, (כנ"ל שהוא הענין האמיתי דעצם הנשמה שהוא עצמות ה' בלי שום תואר ושם, ואינו שייך כלל להמשכה באדם) צ"ל שעד"ז הי' ג"כ דרגת בני" בעת מ"ת בעת שהעלם משה לדרגתו הוא, ומפנ"ז מצינו כנ"ל שבעת מ"ת פרחת נשמתו, כי כאן הי' גילוי עצם נשמתם שלמעלה משום המשכה בגופם שגרם לפריחה של כל חלקי נשמתו אלו המלובשים בגוף.

והיות וגילוי זה השייך אך ורק למדרגת משה הרגישו בני' עצמן שאין לזה שום שייכות למעמדם ומצבם הם, כי כנ"ל גילוי זה הוא עצמותו ית' ממש שאין בו אפי' המשכה כלשהי בפנימיות נפשם, ומפנ"ז טענו שהיו צריכים לממוצע.

פירוש לקבל התורה ע"י משה באופן של ממוצע

ז. והנה ענין הממוצע מבואר בארוכה במאמר ד"ה ואתה תצוה תשמ"א שזהו עניינו של רועה נאמן לפרנס את ישראל בענין האמונה - דגילוי יחידה שבנפש.

וי"ל שזהו תוכן ירידת משה להיות ממוצע המחבר בינם ובין הקב"ה - ללמוד התורה לבנ"י, כי לגלות היחידה שבכל א' מישראל, עם כל המעלות שבו, עם היותו יחיד ומיוחד בה' וכו', סו"ס יחידה הוא גם א' מהשמות ולא עצם הנשמה בעצמו, ועד"ז בנוגע ללימוד משה עם בני', שאם כל המעלות שבלימוד זה, אם היותו באופן דראי' ומפי הגבורה ממש וכו', הרי לפועל גם דרגת ראי' הוא איזה נקודה של תואר.

אלא שבלימוד זה לא הרגישו בני' חסרון הנ"ל של אי המשכתה בפנימיות, כי ע"פ המבואר בארוכה במאמר ואתה תצוה גילוי היחידה היא עצם של האדם עצמו.

טענת יתרו

ח. והביאור בשיחה י"ל הוא שיתרו ראה כאן חסרון עמוק ודק שאפי' בני' לא שמו לב אלי' ולא החשיבה, וגם הקב"ה הסכים לו אבל רק מפני שרצה שיהי' בני' מוכנים לזמן של "הנג' שוכב עם אבותיך".

והביאור בזה: מבואר בהמשך המאמר שבגילוי היחידה גופה ישנה ב' אופנים, א) כמו שנשאר שונה וחלוק משאר כוחותיו, וב) ואיך שהוא יורד וחודר ומתעצם אתו,

ומסביר שם שישנה גילוי היחידה המתגלה במצב של מצור היינו כתיית, אלא שהוא באופן הא' הנ"ל, היינו שאינו חודר בכל מציאותו, וממשיך שם שמפנ"ז ראו אצל כמה אנשים "כשבאו אח"כ למדינות שאפשר לעסוק בתו"מ מתוך הרחבה אין ניכר בהם (כ"כ) המס"ג שהי' להם מקודם", כי כנ"ל התגלות המאור הי' תלוי בדבר שחוץ מהם, ובנידון שם הי' ענין הכתיית.

וי"ל שזה הי' תוכן טענת יתרו: אה"נ משה פועל בישראל גילוי היחידה (שכנ"ל הוא עצם האדם עצמו), אבל מפני שבא מענין שחוץ מהם - משה, הגילוי נשאר נפרד מהם ואינו חודר בכל כוחותיו, ובלשונו הק' ה"זיערע עניינים" היינו כוחותיהם הפרטים נשארים חוץ.

אלא שכנ"ל ישראל לא הרגישו בחיסרון זה, וי"ל שאצלם אכן לא הי' היות וכנ"ל הגילוי הי' בעצם נשמתם הם, (וע"ד שיהודים ברוסי' לא חשבו שבעת בואם לארצות הרחבה יהי' איזה חיסרון במס"נ שלהם, ולו יצויר בני"ה היו נשארים במצב ההוא לנצח (ח"ו), י"ל שאכן לא יהי' צורך בגילוי היחידה באופן השני, ובכל מקרה עכ"פ אינו חסרון הניכר כלל).

אלא שהקב"ה הסכים לעצת יתרו, כי לפועל עלייתם הוא רק עכשיו כשמרע"ה הוא בגילוי, אבל מה יהי' מחר לאחר הסתלקות משה, אם לא שיהי' בהם מצ"ע לא יהי' לזה קיום, ע"ד הנ"ל גבי אלו ש"אין ניכר בהם (כ"כ) המס"נ שהי' להם מקודם".

ועפ"ז איך הועיל עצת יתרו

ט. ועפכ"ז אולי אפשר לפרש מה היתה עצת יתרו ואיך הועיל, ועפ"ז מה הי' החידוש שמפנ"ז ייתר פרשה בתורה:

ובהקדם שי"ל שכל הביאור באות ז' עד סוף השיחה ש"אָט דער ענין גופא דאָרף אָבער באַוואָרנט ווערן דורך משה רבינו" הוא חלק מעצת יתרו, וכפשטות לשונו "ואתה תחזה (- ברוה"ק שעליך)".

והיינו שעצתו הי' שעי"ז שמשה מונה שופטים, פועל שלמרות שהם אנשים פשוטים לפ"ע, ש"שופט אידן לויטן פסק דין וואָס זיי זיינען מסיק מיט זייער שכל", אעפ"כ "איז דאָס דער משפט פון תורת אמת (תורת משה)", נמצא שאפי' במצב שמשה רבינו אינו בגילוי, אעפ"כ פעל שאדם פשוט ואפי' תלמיד ותיק יכול מצ"ע להיות כלי לתורת משה - אלוקות בפשיטות,

שהוא ענין השני הנ"ל בגילוי עצם הנפש, שאפי' כשאין דבר חוץ ממנו שפועל ההתגלות - כתיב, אפשר להיות אינגאצן צוטרייסעלט מזה שהוא בגלות, כי כנ"ל עצם נפשו חדור בכל כוחותיו.

ייתר פרשה אחת בתורה

י. וי"ל שזהו החידוש בתורה שנתגלה ע"י יתרו, כי לפנ"כ כל דבר הי' בתוך גדרו, היינו בתחילה כשהיו בני"ה בדרגת משה, עצם הנשמה לפני המשכתה - בלי גבול, פרחו נשמתם, כי כנ"ל א"א לנשמה מוגבלת לקבל ענינים בלתי בעלי גבול, משא"כ לאח"ז כשהיו במצבם הם, קיבלו בדרגת ראי' - גילוי היחידה, שכנ"ל הוא כבר באיזה אופן של ציור, אבל שיהי' גבול ובל"ג ביחד לא הי' סדר ע"פ תורה כלל.

משא"כ לאחר שבא יתרו, יתרו האָט אָבער אויפגעטאָן אַ יתרון אין תורה, אַז אויך דער סדר פון "ואתה תחזה" היינו כנ"ל ש"משה מונה שופטים, אשר הם מצד אחד אנשים פשוטים ובו בשעה הוא תורת אמת - תורת משה הוא חיבור הפכים.

וזה יומתק ג"כ ע"פ הידוע שיתרו הי' הכנה למ"ת, כי במ"ת מצינו כע"ז - ביטול הגזירה דעליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו לעליונים, וההכנה לזה הי' ביתרו שחדש פרשה זה "ואתה תחזה" בתורה, לתת האפשריות שגם פיסקי דיני השופטים של כל דור שמשיגים בשכלם הם, יהי' תורת משה.

סיכום

מובן איך שמצד אחד צדק יתרו, כי ראה חיסרון דק שהי' בגילוי היחידה ע"י משה, ובו בשעה בנ"י לא הרגישו בזה כי לפועל הי' גילוי עצם נפשם (משא"כ לפנ"כ), וגם יובן מה שהקב"ה קבלו עצת יתרו אבל רק מפני שאח"כ יהי' חיסרון בגילוי משה.

וגם מובן בפשטות חילוקים בין הנידונים, ומה הי' החידוש בתורה בעצת יתרו.

תשא ב - סעיף ט

בלשיטתם דרבי מאיר ורבי יהודה (גליון)

הרב שניאור זלמן שי' בריכטא

ירושלים עיה"ק

בגליון הקודם הביא הת' מ.מ.ט את המבואר בלקו"ש חלק ט"ז שיחה ב' לפרשת כי תשא שרבי מאיר ורבי יהודה חלוקים בסברא כללית האם ההווה מכריע או העתיד מכריע, שרבי מאיר סובר שהווה מכריע ורבי יהודה סובר שעתיד מכריע -

וכתב הת' הנ"ל שצ"ע על זה מהמבואר במסכת סוכה (לא, ב) שרבי מאיר מכשיר אתרוג ירוק ככרתי ואתרוג קטן כאגוז ואילו רבי יהודה פוסל אתרוגים אלו מכיון שאינם פרי גמור, ולכאורה במחלוקת זו רואים שסברותיהם הפוכות, שרבי מאיר רואה בארוג את עתידו שהולך לגדול ולהיגמר ולכן מכשירו, ואילו רבי יהודה רואה בעיקר את ההווה שהאתרוג עדיין לא גדל כל צרכו ולכן פוסלו, ע"כ תוכן קושייתו.

והנה, התוס' בסוגיא שם (סוף ד"ה הירוק ככרתי וד"ה שיעור אתרוג קטן, וכן נפסק בשוע"ר סתרמ"ח סכ"ט-ל) פירשו שהמחלוקת בנוגע לאתרוג הירוק ככרתי מדברת באתרוג שלעולם

לא יצהיב, וכן המחלוקת בנוגע לגודל האתרוג מדברת באתרוג שכבר סיים לגדול, ואם כן מדובר באתרוגים שאין אצלם שום הבדל בין הווה לעתיד, ולא שייך לומר שרבי מאיר מכשיר אותם בגלל שבעתיד הם יגדלו ורבי יהודה פוסל אותם בגלל שהוא מתחשב רק בהווה ולא בעתיד.

אולם לאמיתו של דבר קושיית הת' הנ"ל מעיקרא ליתא: כאשר אומרים שרבי מאיר רבי יהודה נחלקים האם מסתכלים על ההווה או על העתיד, אין הכוונה שהם נחלקים האם מסתכלים על החפץ כפי שהוא בהווה או כפי שהוא יהיה בעתיד, אלא הכוונה שהם נחלקים האם ההווה צריך להיות בשלימות או העתיד צריך להיות בשלימות, כפי שניתן לראות מפשטות מהלך השיחה, וגם אם היינו מפרשים את דברי רבי יהודה ורבי מאיר כפי שהבין הת' הנ"ל לא הייתה בכך שום סתירה למבואר בשיחה.

[אכן מובאת בתורת רבינו מחלוקת סברתית כזו האם מסתכלים על החפץ כפי שהוא מצד ההווה שלו או מצד העתיד שלו (התוועדויות תשמ"ח ח"ב עמ' 645 ואילך), אך מחלוקת זו מכונה 'בפועל או בכוח', ולא 'הווה מכריע או עתיד מכריע'. שני סוגי המחלוקות הללו עלולים להיראות דומים במבט שטחי אך לאמיתו של דבר לא קרב זה אל זה.]

ויש להוסיף, שגם במחלוקת הנ"ל בדין אתרוג ניתן לראות את הלשיטתייהו דהווה מכריע או עתיד מכריע:

בין במחלוקת בנוגע לאתרוג ירוק ככרתי ובין במחלוקת בנוגע לגודל האתרוג, רואים שרבי יהודה דורש שהאתרוג יגדל ויתפתח יותר ואילו רבי מאיר מסתפק באתרוג קטן ופחות מפותח, וזאת כיון שרבי יהודה דורש שהעתיד יהיה בשלימות – שהאתרוג יגדל כביצה ושיצהיב – בניגוד לרבי מאיר שמסתפק יותר בשלימות שבהווה, שלכן מכשיר אתרוג גם אם אין בו כביצה וגם אם לא יצהיב.

[וראה שפת אמת סוכה שם (סוף ד"ה בגמ' שיעור אתרוג קטן) שהביא שני אופנים לכבאר במה בדיוק נחלקו רבי מאיר לרבי יהודה, והביאור הנ"ל מתאים לשני האופנים שביאר שם.]

תרומה - כללות השיחה

”ויקחו לי תרומה” תורה מ’

הרב אפרים בנימין שי’ ביטון

שליח כ”ק אדמו”ר לונקובר קנדה

א. בלקו”ש חט”ז עמ’ 284 ואילך מביא הרבי את פירוש רש”י עה”פ בריש פרשת תרומה (שמות כה, ב) ”ויקחו לי תרומה”, שמעתיק תחילה את שלושת המילים ”ויקחו לי תרומה” ומפרש וז”ל ”לי – לשמי”.

ושואל הרבי כמה שאלות, ומהן מדוע הוצרך רש”י להעתיק בדיבור המתחיל את שלושת המילים ”ויקחו לי תרומה”, דלכאורה הרי מאחר ועיקר פירושו של רש”י מתייחס לתיבת ”לי”, הו”ל להעתיק רק תיבת ”לי”, יעויי”ש הביאור בכלל זה בארוכה [וראה בגליון יט מש”כ להעיר בביאור דברי רבינו בזה בארוכה].

ב. והנה בסה”ש תשמ”ט ח”א עמ’ 262 מבאר הרבי הביאור בזה בפנימיות העניינים, ע”פ ”יינה של תורה” שבפרש”י, וזלה”ק ”בכללות – תרומה גייט אויף תורה, וואס דאס איז כולל אלע ענינים אין עבודת ה’, וועלכע מ’ווייסט זיי דורך דעם וואס זיי ווערן אנגעזאגט אין תורה (מלשון הוראה), תורה אור – א ליכטיקער וועג-ווייזער ווי א איד דארף זיך אויפפירן אין זיין טאג טעגלעכן לעבן, און מאכן פון אלע זיינע באשעפטיקונגען א מקדש לה”.

ובהערה 66 שם ”ועפ”ז יש לומר הטעם פנימי (ב”יינה של תורה”) שרש”י מעתיק בפירושו בד”ה הראשון בפרשתנו גם תיבת ”תרומה” (אף שפירושו הוא על תיבת ”לי”), כי עיקר ויסוד העבודה דעשיית מקדש לה’ הוא ע”י ענין התורה שמרומז בתיבת ”תרומה” (תורה מ’) עכלה”ק.

כלומר, ע”פ פנימיות העניינים ”תרומה” רומז על ענין התורה, וכמבואר בהשיחה שם סוף ס”ו ובכ”מ ש”תרומה” הוא אותיות ”תורה מ’”, והיינו שמרמז לבחי’ התורה שניתנה למ’ יום.

וזהו הטעם הפנימי שרש”י מעתיק בד”ה הראשון של פרשת תרומה – העוסקת בדבר עשיית המקדש – גם את תיבת ”תרומה”, שכן היסוד לענין עשיית המקדש בעבודת ה’, הוא ענין התורה, שהיא מורה לאדם את הדרך איך להתנהג ולעשות מכל ענייניו מקדש להקב”ה.

ג. ולפ”ז אולי יש להעיר לחידודא שהביאור הפנימי בפירוש תיבת ”תרומה” בכלל ובביאור פרש”י בד”ה ”ויקחו לי תרומה” ע”פ ”יינה של תורה” בפרט, מתאים היטב לביאור המשכיל לדוד בפרש”י לתרומה שם [שהובא גם בלקו”ש חט”ז שם אות ג’], דעיקר כוונת רש”י בפירושו הוא לפרש את הלשון ”ויקחו לי תרומה”, ולא ”יתנו לי וכו’”, ותוכן פרש”י לדרכו הוא שע”י התרומה

ועשיית המשכן, "לוקחים" ותופסים כביכול את הקב"ה, כלומר, שע"י התרומה ובנין הבית משכין הקב"ה את שכינתו בישראל בבחי' "אותי אתם לוקחים" [ורק מאחר שאא"פ לתפוס את הקב"ה עצמו, לכן מפרש רש"י "לי – לשמי", היינו, שע"י התרומה חל שמו של הקב"ה עכ"פ על ישראל, וע"ד הכתוב "ושמו את שמי על בני ישראל"] עיי"ש.

ולפירושו י"ל שהדברים מתאימים היטב להפירוש הנ"ל ע"פ "יינה של תורה" שבפרש"י ד"תרומה" מורה על ענין התורה, והיינו להמבואר בדא"ח [ראה תניא פ"ה ובכ"מ] דע"י התורה תופסים את הקב"ה כביכול, ולפ"ז כוונת הכתוב – ע"פ פנימיות העניינים, לדרכו של המשכיל לדוד – שע"י התורה ["תרומה"] הנה "ויקחו לי", שלוקחים ותופסים את הקב"ה כביכול.

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר
בקשר עם יום הבהיר י"א ניסן
שנת המאה ועשרים

ולזכרון הרבנית הצדקנית
מרת חי' מושקא ע"ה ז"ל
בקשר עם יום הבהיר כ"ה אדר
מאה ועשרים שנה